

[5. 1.]

I. NEDERLANDSCH (OOST-) INDIË.

II. SURINAME.

III. CURAÇAO.

GELEIDENDE BRIEF.

*Aan den Heer Voorzitter van
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.*

's GRAVENHAGE, den 20sten September 1886.

Ik heb de eer dezen ten geleide te doen strekken van het Koloniaal Verslag van 1886, tot welks aanbieding, overeenkomstig art. 60, 1ste lid, der Grondwet, door den Koning machtiging is verleend. Afgedrukt zijn tot dusver de hoofdstukken A tot en met K van het Oost-Indisch Verslag, zoomede de beide West-Indische Verslagen, een en ander met de bijlagen. De overige gedeelten van het Oost-Indisch Verslag zullen, op de in de laatste jaren gevolgde wijze, zoo spoedig mogelijk aan de leden der Kamer worden toegezonden.

*De Minister van Koloniën,
SPRENGER VAN EYK.*

[5. 2.]

VERSLAG.

A. Grondgebied en bevolking.

In de onder lit. A bij dit verslag gevoegde tabellen zijn de ontvangen opgaven omtrent de uitgestrektheid en de bevolkingscijfer van elk gewest van Nederlandsch-Indië in 1884 bijeenverzameld. Voor Java en Madura zijn de totaalcijfers der bevolking op 31 December 1884, in vergelijking met die op 31 December 1883, de volgende:

Volwassenen en kinderen (buiten het personeel van leger en vloot).	Europea- nen en met hengelijk- gestelden.	Vreemde oosterlin- gen.	Inlanders.	Totaal.
Mannelijke personen . . .	20 965	122 564	10 082 886	10 226 415
Vrouwelijke „ . . .	16 715	105 900	10 582 624	10 705 239
Totalen op 31 Dec. 1884	37 680	228 464	20 665 510	20 931 654
„ „ „ „ 1883	36 764	225 394	20 367 944	20 630 102
Alzoo in 1884 meer. . .	916	3 070	297 566	301 552
Tegenover eene vermeer- dering in 1883 van. . .	1 229	755	372 945	374 929

Voor één gewest van Java en Madura, namelijk voor Bagelen (waar eene koorts-epidemie in de eerste maanden van 1884 eene buitengewone sterfte veroorzaakte), wezen de ontvangen opgaven eene vermindering van het bevolkingscijfer in 1884 aan, en wel met 20 239 zielen, terwijl volgens die opgaven in al de 21 andere gewesten de bevolking toenam, en wel in 't geheel met 321 791 zielen (317 824 inlanders en 3967 niet-inlanders). Het getal geboorten onder de inlanders wordt echter voor die 21 gewesten slechts 191 983 hooger gesteld dan het getal sterfgevallen.

B. Opperbeheer.

Over het tijdvak verlopen sedert de mededeelingen in 't vorig verslag zijn in dit hoofdstuk geen andere mutatiën te vermelden dan dat het lid in den Raad van Nederlandsch-Indië, de Heer J. A. DE GELDER, ten gevolge van

het door hem, op verzoek, met ingang van 6 Mei 1886 bekomen eervol ontslag uit 's lands dienst (Koninklijk besluit dd. 30 April 1886 n°. 6), zijn ambt nederlegde, en dat ter vervulling van de opengevallen plaats als lid van het college benoemd werd (Koninklijk besluit dd. 6 Mei 1886 n°. 34) de Heer A. PRUIJS VAN DER HOEVEN, gepensionneerd Oost-Indisch hoofdamtenaar, laatstelijk gouverneur van Atjeh en onderhoorigheden, die — hier te lande gevestigd — nog in diezelfde maand de reis naar Indië heeft aanvaard.

C. Mededeelingen van staatkundigen en algemeenen aard.

§ 1. Betrekkingen met het buitenland.

De goede verstandhouding tusschen de Indische Regeering en de naburige Gouvernemen ten bleef ongestoord.

Door de Gouverneurs van de Straits Settlements en van Laboean werden de sedert 1879, telkens voor den tijd van zes maanden, uitgevaardigde verbodsbepalingen op den uitvoer van buskruit en wapenen naar de Nederlandsch-Indische bezittingen, op aanzoek van den Gouverneur-Generaal, wederom met de meeste bereidwilligheid tijdelijk bestemd.

Met het bestuur van Serawak trachtten onze autoriteiten in de Westerafdeeling van Borneo samen te werken tot handhaving van rust en orde aan de grens.

Te Djeddah (Arabië), de gewone aanlegplaats der Nederlandsch-Indische bedevaartgangers, vertoefde onlangs op de uitreis naar Batavia het nieuwe schroefstoomschip 4de klasse der Indische militaire marine Java tot het vertoonen van de vlag.

Aan den geographischen dienst der Vereenigde Staten van Noord-Amerika werden op verzoek verschillende door het departement van oorlog te Batavia verzamelde gegevens verstrekt, betrekking hebbende tot de in Indië verrichte topographische werkzaamheden.

Ter verbetering van de zeekaarten die den weg aangeven tusschen Australië en Hongkong, hield zich in het afgelopen jaar gedurende eenigen tijd een opnemingsvaartuig der Engelsche marine in den Nederlandsch-Indischen Archipel op. Voor de heusche bejegening welke die bodem van onze autoriteiten had wedervaren, liet de Engelsche Regeering haren dank overbrengen.

De in 1876 hier te lande getroffen regeling tot vereenvoudiging van de uitkeering van in Indië ten bate van vreemdelingen opengevallen kleine militaire nalatenschappen (niet boven de f 250) werd in 1885, ingevolge een verzoek van de Duitse Regeering, uitgestrekt tot gelijke nalatenschappen van vreemde oud-militairen en zeelieden, in de koloniën overleden. Sedert zijn omtrent de uitkeering van kleine nalatenschappen nieuwe bepalingen gemaakt, ten gevolge waarvan de hooger bedoelde vereenvoudiging thans toepassing kan vinden ook wanneer de erflater van vreemde nationaliteit tot andere categorieën dan de genoemde behooren.

Het consular personeel in Indië werd, sedert de opgaaf in 't vorig verslag, uitgebreid: te Samarang met een consular agent van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, en te Makassar met een consul van België en een van Portugal. De consul van Turkije te Batavia, die in de eerste maanden van 1886 Nederlandsch-Indië verliet, droeg, in afwachting van de komst zijns opvolgers, de zaken van het Turksch consulaat tijdelijk over op den ter hoofdplaats gevestigden Franschen consul.

Onlangs is de Regeering voor de vraag gesteld geworden, of, terwijl het doorgaand voeren van de vlag van hun land aan de in Nederlandsch-Indië vertoovende consuls niet is geoorloofd, hun de ontplooiing daarvan ook zou moeten worden belet op nationale feestdagen, dus alleen bij wijze van feestelijke vertooving. Aan de plaatselijke autoriteiten is te kennen gegeven dat in dergelijke bijzondere gevallen de consulaire ambtenaren zich tot het uitsteken van hunne vlag bevoegd kunnen rekenen.

§ 2. Java en Madura.

Mochten ook voor de inlandsche bevolking de tijdsomstandigheden gedurende 1885 over het algemeen niet voordelig zijn geweest, in zoover hare geldelijke verdiensten